

Lauku aptiekām klājas grūti

Daudzviet mazās lauku aptiekas nodrošina iespēju iegādāties zāles tiem iedzīvotājiem, kuri nevar viegli tikt līdz pilsētām, kuru ienākumi ir minimāli, kā arī tiem, kuru veselības stāvoklis neļauj nokļūt līdz lielām apdzīvotām vietām.

MONIKA SPROĢE

Zāļu un farmaceitiskās aprūpes pieejamību laukos nodrošina aptieku filiāles, kuras izveidojušas aptiekas, kas darbojas tuvumā esošajās pilsētās, un mazās aptiekas, kas atrodas pagastu centros. Farmaceiti šajās aptiekās jau šobrīd cīnās par savu uzņēmumu pastāvēšanu.

Arī aptieka ir uzņēmums

Lai analizētu situāciju aptieku biznesā, jāatgriežas sešus gadus senā pagātnē, kad tika izdarīti grozījumi Farmācijas likumā, nosakot, ka aptiekas drīkst piederēt ikvienam Latvijas iedzīvotājam, ne tikai farmaceitiem, kā bija līdz tam. Tas ir nozīmīgi mainījis spēles laukumu, tajā parādījušās lielās aptieku ķēdes, kas nereti pieder īpašniekam, kuram pieder arī zāļu lieltirgotava un, iespējams, kāda privāta veselības aprūpes iestāde.

Pašas par sevi lielās aptieku ķēdes nav nekas slikts, tāpat kā lielveikali, tomēr starp veikalu un aptieku ir būtiska atšķirība. Kā uzsvēra Farmaceitu biedrības prezidente Kitija Blumfelde, aptiekai primāri jābūt farmaceitisko pakalpojumu sniegšanas vietai, nevis vienkārši mazumtirdzniecības veikalam.

Runājot par pašreizējo konkurenci aptieku nozarē, galvenā konkurences cīņa norit starp lielajām aptieku ķēdēm.

"Mēs esam iesnieguši priekšlikumu grozījumiem Ministru kabineta noteikumos, ka aptiekas drīkst reklamēt tikai savus pakalpojumus, nevis zāles un to atlaides. Pašreizējās aptieku tīklu klienta kartes, kas piedāvā dažnedažādas atlaides, arī nav īpaši normāla parādība. Aptiekām ar to nevajadzētu nodarboties, jo zāles ir principiāli cita prece nekā maize vai zeķes. Turklāt bieži lielo tīklu

aptiekās medikaments ar klienta karti tomēr ir dārgāks nekā kādā individuālajā aptiekā ārpus Rīgas," pārliecināta K. Blumfelde.

Savukārt "Benu" aptieku tīkla tirdzniecības direktore Anete Rožkalna uzsvēra: "Aptiekas ir biznesa sastāvdaļa, nevis valstiski uzturēta struktūra, un mums ir jāatrod veids, kā pelnīt. Viens no veidiem ir, piemēram, kosmētikas tirgošana tāpat kā jebkurā citā mazumtirdzniecības vietā - ar atlaidēm un akcijām."

Par aptieku sīvo konkurenci liecina arī skaitļi, kurus min Farmaceitu biedrības prezidente - aptieka ir dzīvotspējīga, ja tā ir viena uz 3,5 tūkstošiem iedzīvotāju. Latvijā viena aptieka ir uz 2200 iedzīvotājiem. Taču šī konkurence attiecināma vienīgi uz Rīgu un citām lielajām pilsētām. Laukos situācija ir atšķirīga, ir pat atsevišķi novadi, kuros aptiekas vispār nav pieejamas. Kā uzsvēra K. Blumfelde, aptieku uzturēšana laukos bieži vien ir farmaceita hobijs, jo nozīmīgu peļņu gūt ir grūti.

Savukārt privātās aptiekas nav lieltirgotāju tīklā, bet iesaistījušās aptieku tīklā "Mana aptieka", lai kopā ar citām mazajām aptiekām apvienotu spēkus sāncensībā ar tādiem aptieku tīklu gigantiem kā "Mēness aptieka" vai "Euroapteka". Arī Raunas aptieka iekļauta šajā apvienībā. "Skaidrs, ka lielo aptieku ķēdes neveido un arī nākotnē neveidos laukos aptiekas vai to filiāles, jo tas ir finansiāli neizdevīgi, mēs šeit domājam par cilvēkiem," saka farmaceite Sintija Veinberga.

Cīņa par vietu zem saules

Taujāta par par lauku aptieku nākotni, S. Veinberga domīgi saka, ka to parādīs laiks, jo viss atkarīgs no iedzīvotāju skaita: "Aptieka darbojas pēc uzņēmējdarbības principiem, ja laukos uzņēmums nestrādās ar peļņu, tad nav citas izvēles, kā doties prom. Nevienam nedotē lauku aptiekas, bet izdevumi - komunālie maksājumi, īre, elektrība - mums jānopelna. Taču ir vēl viens būtisks faktors, kas ietekmē lauku aptieku nākotni, un tas ir farmaceitu trūkums, īpaši laukos. Tas gan nav nekas jauns, farmaceitu katastrofāli trūkstot jau vismaz piecpadsmit gadu. Viens no iemesliem - farmaceiti grib strādāt Rīgā, otrs - daudzi aiziet strādāt uz farmaceitiskajām

firmām, kas nodrošina lielāku algu nekā aptiekas. Pati braucu no Valmieras tikai tālab, ka tuvāk nebija otra aptiekāra, kas nāktu strādāt uz lauku aptieku."

Farmaceite Ilona Rūķe, kurai pieder aptiekas Limbažos un Staicele, žurnālistiem paudusi: "Konkurences cīņa ar lielajām aptieku ķēdēm kļūst sīva. Lielajām aptiekām nerūp ne lauku iedzīvotājs, ne aptiekas atrašanās vieta - būtiska ir peļņa. Savukārt labāk pelnīt var pilsētās, tādēļ tirgus atvēršana ir tik pievilcīga lielajiem uzņēmumiem. Pilsētās koncentrēties aptiekas - lauki paliks tukši. Mēs šeit laukos tomēr dzīvojam. Līdzekļu klientiem ir tik, cik ir - daudziem varbūt pietiek ar ārstu parakstītajām zālēm, pārējiem tās daļām, bet nepietiks transportam, lai dotos uz pilsētu aptiekām iepirkties. Lauku iedzīvotājiem ir svarīga sava farmaceita pakalpojumu pieejamība un sniegtais atbalsts šeit, uz vietas. Mēs savukārt cenšamies darīt visu, lai sniegtu iedzīvotājiem pēc iespējas labāku servisu tuvāk viņu dzīvesvietai - sagādātu nepieciešamās zāles, konsultētu, uzklautu problēmas un nepieciešamības gadījumā sūtītu pie ārsta. Laukos farmaceiti ļoti labi pazīst savus klientus un zina par visām veselības problēmām, un tas ir ļoti svarīgi kvalitatīvai konsultācijai."

Kad vieni lojālāki par citiem

Aptieka nav veikals, un farmaceits - tikai pārdevējs, kas izsniedz ārsta izrakstītās zāles. To, ka tas nav pašsaprotami, apliecinājis arī kāda jauna farmaceite, kas nosūtījusi publisku vēstuli Latvijas Farmaceitu biedrībai, tādējādi daloties viedoklī par lojalitātes karšu un programmu īstenošanu aptiekā.

Iespējams, te arī daļējs skaidrojums un atbilde aptieku īpašniekiem, darba devējiem uz jautājumu, kāpēc jaunie speciālisti bieži vien nevēlas strādāt aptiekā. Tas nav jauno speciālistu trūkums, bet gan darba apstākļi, darba devēja, sabiedrības attieksme un mārketinga dominējošais faktors, jo abas augstskolas, kurās iegūstama augstākā farmaceitiskā izglītība (Latvijas Universitāte un Rīgas Stradiņa universitāte), ik gadu absolvē liels skaits speciālistu.

"Mēs cīnāmies, lai ārsti mūs res-

pektē, mainām likumā definējumu, ka zem veselības speciālista jēdziena ietilpst gan ārsti, gan farmaceiti, bet varbūt jāsāk ar klientu viedokļa mainīšanu. Aptiekām ir jākonkurē ar labāk sniegto farmaceitisko aprūpi, nevis kurai ir lielākas un labākas atlaides, bonusi. Katram aptiekā strādājošam farmaceitam būtu jāatceļas pilnīgi visu pateikt klientam, lai tas pilnībā atveseļotos. Pārāk daudz arī tiek prasīts no farmaceita, visu pateikt, kā un ko lietot, uzrakstīt uz kastītes lietošanu, neaizmirst papildu ieteikumus, pajautāt kartīti, ja nav - piedāvāt to izveidot, pievērst uzmanību akcijām un rezultātā saņemt un pareizi izdot naudu. Pēc šādas shēmas nostrādājot astoņas stundas, ir sajūta, ka aptiekā būtu divas dienas pēc kārtas."

Tad nu iznāk, ka jaunie speciālisti jūtas kā mazumtirdzniecības pārdevēji, nevis kā novērtēti sava aroda speciālisti, un, viņuprāt, farmaceita darbam aptiekās krītas prestižs.

Šim viedoklim īsti nepiekrīt K. Blūmfelde, sakot, ka klients atgriežas aptiekā nevis "bonusu" pēc, bet zinoša, laipna un profesionāla farmaceita dēļ, tomēr piekrīt, ka šāda pieeja farmaceitiskā aspektā ir nepieņemama.

Kas slēpjas aiz cipariem

Jauno personas kodu vietā tagad ir iespēja piešķirt 11 ciparu kombināciju. Farmaceitiem šis ir nākamais klupšanas akmens, jo bērniem līdz diviem gadiem atsevišķi medikamenti ir valsts apmaksāti. Tagad aptiekās strādājošie pēc receptēm nespēj "nolasīt", cik veicam cilvēkam nozīmētās zāles domātas, taču tas būtiski ietekmē ne tikai pircēju, bet arī farmaceita uzdevumu pārliecināties, ka ārsts izrakstījis pareizās zāļu lietošanas devas: "Savā ikdienas darbā farmaceiti nereti sastopas ar kļūdām izrakstīto medikamentu devu lietošanā, jo deva, kas piemērojama pieaugušajam, nav attiecināma uz zīdaiņiem. Ir arī diskusijas par to, iekļaut vai neiekļaut receptē klienta diagnozi. Veselības ministrijas pārstāvji kopā ar ārstiem uzskata, ka šī būtu sensitīva informācija, tanī pašā laikā, izsniedzot medikamentus, farmaceitam šī ir ļoti svarīga informācija, īpaši, ja pacients iegādājas vairākus medikamentus, kuri, iespējams, savā starpā *nesadzīvo*," skaidro K. Blūmfelde. □

APTAUJA

Kā vērtējat medikamentu pieejamību laukos?

MONTA LĪVIJA MORTUKĀNE:

-Grūti spriest, kā citos novados, bet Raunā par medikamentu pieejamību nesūdzos. Mūsu aptiekā arī apkalpošana notiek ātri, ja nu vienīgi gripas laikā nedaudz jāpastāv rindā, taču citādi esmu apmierināta.

RALFS VANAGS:

-Nekādu sūdzību nav. Visas zāles, kas man bijušas nepieciešamas, vienmēr bijušas nopērkamas.

Vienīgi attālumus līdz aptiekai varētu apgrūtināt pensionārus, kuri pārvietojas ar sabiedrisko transportu, taču laukos lielākajai daļai ir savs transports un nokļūt līdz aptiekai nav problēmu. Tāpat kaimiņš kaimiņam izpalīdz.

IEVA GABRĀNE:

- Uz sava pagasta aptieku eju reti, taču nekad nekādas vilšanās nav bijušas. Te ir gan vajadzīgās zāles, gan zinoši farmaceiti. Ja tomēr kādas zāles nav, tās atved jau otrajā dienā. Faktiski viss ir pieejams.

JĀNIS BUTKIS:

-Nesūdzos. Pašas nepieciešamākās zāles var nopirkt, bet, ja vajag kaut ko izgatavot pēc receptes, tad to visbiežāk atved nākamajā dienā, tik ilgi jau nu var pagaidīt. Šeit, lauku aptiekā, zāles neizgatavo, bet aptiekāriem ir savi kanāli, tāpēc par to ir padomāts.

VALENTĪNA IVANOVA:

-Ja vajadzīgas kādas specifiskākas zāles, tās uzreiz nevar dabūt. Kosmētiskos līdzekļus aptiekā nepērku, tie pieejami citos veikalos, pārsvarā uz aptieku dodos pēc receptu zālēm. Pie reizes parasti iegādājos zāles arī kaimiņienei, bet tagad runā par e-receptēm, tāpēc nezīnu, kā būs tālāk. Dzirdēju, ka otrs nevarēs izņemt cita cilvēka zāles, ja tā, tad slikti. Viens otram laukos vairs nevarēsim izlīdzēt.

Gatavojoties e - receptēm

Patlaban tiek gatavots viss nepieciešamais, lai no nākamā gada 1. janvāra Latvijas aptiekās būtu ieviestas e-receptes. Raunas aptiekas farmaceite, kas strādā arī Valmieras Pārgaujas aptiekā, stāsta, ka atšķirība starp abām darbvietām ir jūtama: "Valmierā e-receptes ir ikdiens, tomēr laukos ar e-recepti neviens vēl nav vērsies. Domāju, tas nebūs, kā ar nazi nogriezts. Nekas par to neliecina, tāpēc esam gatavi pieņemt arī ar roku rakstītās receptes."

Lauku iedzīvotājos sašutumu varētu izraisīt fakts, ka, izņemot e-receptes medikamentus, ir jāuzrāda personu apliecināšanas dokuments. Vai tas varētu nozīmēt, ka

kaimiņš kaimiņam vairs nevarēs izpalīdzēt kā līdz šim un būs nepieciešama pilnvara? Izrādās, nē. Zāles aptiekā pacienta vietā varēs saņemt arī cits cilvēks.

Ja zāles iegādājas persona, kurai e-recepte nav izrakstīta, piemēram, pacienta radnieks, tā aptiekā nosauc e-receptes identifikācijas numuru un nosauc tās personas vārdu un uzvārdu, kurai recepte izrakstīta, kā arī uzrāda personu apliecināšanas dokumentu, lai farmaceits vai farmaceita asistents e-veselības sistēmā norādītu informāciju par cilvēku, kurš ir iegādājis e-receptē izrakstītās zāles, skaidro Nacionālā veselības dienesta (NVD) Sabiedrisko attiecību nodaļas vadītāja Ēvija

Štalberga.

Tātad aptiekā lūgs uzrādīt personu apliecināšanu dokumentu. Ja pacients pats iegādājas zāles - lai vi-

ņu varētu identificēt; ja zāles viņam iegādājas cits cilvēks - lai viņu varētu norādīt kā zāļu saņēmēju. □

Lauku aptieku ikdiena pait samērā klusu. Vairāk apmeklētāju nāk, kad klāt algas un pensijas dienas, taču klientu pieplūdumu rada arī gripas un vīrusu laiks.

MONIKA SPROĢE

Pašlaik vēsturiskā Cēsu rajona Amatas novadā ir divas pastāvīgas aptiekas Nītaures un Zaubes pagastā, bet Skujenē darbojas izbraukuma aptieka, tā strādā katru pirmdienu, kad pieņem ģimenes ārsts. "Ilmas aptiekas" filiāle Zaubē par klientu trūkumu sūdzēties nevar. Aptieka strādā katru darbadienu. Filiāles vadītāja Jānina Kalteniece saka, ka jūtas cilvēkiem vajadzīga, dienā apkalpo vidēji pārdesmit pircēju. Mēneša beigās varbūt ir klusākas. Viņaprāt, aptiekā tik daudz cilvēku iepērkas tādēļ, ka pagastiņš atrodas nomalē un cilvēkiem maz iespēju aizbraukt līdz lielākām apdzīvotām vietām.

Arī Jaunpiebalgā darbojas aptieka, turpretī Zosēnos jau gadu kā aptieka slēgta. Feldšere Valda Pumpure, kura reiz strādāja Zosēnu aptiekā, skaidro, ka tā esot bijusi Dzērbenes aptiekas filiāle: "Aizveroties neatkarīgajai aptiekai Dzērbenē, aizvērās arī filiāle. Esam uzrunājuši vairākas aptiekas, lūdzot atvērt filiāli Zosēnos, taču, uzzinājuši iedzīvotāju skaitu, mēneša apgrozījumu, neviens interesi neizrāda."

Kādreiz Jaunpiebalgā bija divas aptiekas, tagad atlikusi viena, kuru nu jau 49 gadus vada farmaceite un individuālā komersante Līga Ceple. Viņa stāsta, ka viss atkarīgs no cilvēka, kurš strādā aptiekā, lai vietējie nāktu un uzticētos speciālista ieteikumam. L. Ceple novērojusi, ka pircēji kļu-

Nāk pēc padoma

■SINTIJA VEINBERGA. Ikdienā lielākais laiks atvēlēts klientu uzklaušīšanai.

Foto: MARTA MARTINSONE - KAŠA

vuši zinošāki, taču bieži vien par daudz glābjas medikamentos: "Zāles lieto pārmēru, vajadzētu mazāk. Atnāk no speciālistiem, ambulances pat ar astoņām receptēm, kaut, iespējams, pietiktu ar divām." Jūtama sezonālitate. Vīrusu laikā pērk zāles pret saaukstēšanos, pret gripu, kādu pretlīdzekli klepum, iesnām.

Arī Jaunpiebalgas aptiekā līdzīgi kā Liepā un Raunā asinsspiediena mērījumus neveic vai veic reti, jo doktorātā strādā ģimenes ārste ar diviem palīgiem, kas sa-

vus pienākumus veicot ļoti labi. Tautāta par summām, kādas iedzīvotāji atvēl medikamentiem, L. Ceple atbild: "Bez šaubām, lauku cilvēkiem ir mazāka rocība, tāpēc viņi skaita līdzī, ko var atļauties. Nereti izvēlas līdzīgas iedarbības medikamentus, ne oriģinālos."

Vecpiebalgas novadā pašlaik darbojas trīs aptiekas - divas no tām Taurenē un viena Vecpiebalgā. Savukārt Raunā iedzīvotājiem pieejama tikai viena aptieka, jo Drustu IU "Intas aptieka" nepastāv pēdējos piecus gadus.

"Esmu pensionāre, aptieka bija mana sirdslieta. To turēju savai dvēselei. Tagad aptiekāriem daudz kas jādara elektroniski, bet es to izdarīt noteikti vairs nevarētu. Ne man datora, ne interneta, ne es spētu to apgūt," tā bijusi aptiekāre Inta Lipska.

"Raunas aptieka spēj nodrošināt pieprasījumu, ja kādas īpašas receptu zāles nav uz vietas, tās tiek atgādātas jau nākamajā dienā. Līgumi ir noslēgti ar divām lielajām vairumtirgotavām, varam nodrošināt visu. Mūsu klienti nenodarbojas ar pašārstēšanos, reklāmas upuru te nav. Pagastā pieņem trīs ģimenes ārsti, pacienti klausu viņu norādēm, mazāk izvaicā farmaceitu," novērojusi Raunas pagasta aptiekāre Sintija Veinberga.

Iedzīvotāji, kas atbrauc uz aptieku no tālāk apdzīvotām vietām, ierodoties ar mērķi iegādāties medikamentus ilgākam laika periodam un paši veido savu mājas aptieciņu: "Viņi skaidri zina, kas

nepieciešams un kas krājumos drīz beigsies. Nereti iegādājas zāles sev un kaimiņam."

Pērkot zāles, arī cenai ir nozīme, taču vairums iegādājas precīzi tās zāles vai medicīniskās ierīces, ko nozīmējis ārsts: "Raugoties pēc medikamentu grupu patēriņa, kā arī pēc klientiem, aptieku vairāk apmeklē vecāka gājuma cilvēki, taču tas nenorāda, ka tāpēc jaunie slimot mazāk, viņu vienkārši skaitliski ir mazāk."

Priekuļu novadā iedzīvotāju ērtībām ir divas aptiekas - viena Priekuļos, otra Liepā. SIA "Mārsnēnu aptieka" savu darbību beigus - pagastā maz cilvēku, zems ienākumu līmenis, ārsti pieņem reti, un bijušas dienas, kad aptiekā neviens neienāca. Liepas pagasta "Aptiekas Liepa" farmaceite Ligita Alksne stāsta, ka viņas ikdiena pait, konsultējot klientus, jo iedzīvotāji vispirms vērsas pēc padoma pie farmaceita: "Cilvēku parasti ir daudz, un mēs te strādājām kā vietējais "dispečera punkts". Ja problēma ir atrisināma, mēs iesakām medikamentus, bet, ja simptomi šķiet nopietnāki, tad iesakām doties pie ārsta. Bieži saņemam atgriezenisko saiti ar pateicību, jo vizīte pie ārsta izrādījies patiešām nepieciešama. Ja tā ir vienkārša apaukstēšanās, pērk bezreceptu medikamentus, taču pārsvarā nāk ar receptēm. Aptieku lielākoties apmeklē pensionāri, jo viņiem ir jūtīgāka imunitāte un vairāk kairīši. Savukārt asinsspiediena mērījumu veicam reti, jo iedzīvotāji dodas uz doktorātu. Priecē, ka liepēnieši kļūst imūnāki pret reklamētajiem brīnumlīdzekļiem. Cilvēki vairs neuzķeras uz "reklāmas āķa" un ar pašārstēšanos nenodarbojas. Mums ir arī tā priekšrocība, ka pazīstam teju katru klientiņu, zinām, ar ko viņš slimo un kādas zāles lieto, tāpēc atsevišķos gadījumos pat atrunājam no uztura bagātinātāju vai bezreceptu medikamentu iegādes, skaidrojot, ka viņš šos medikamentus nemaz nedrīkst lietot, jo tie "nedraudzējas" ar tām zālēm, kas viņam jālieto ikdienā, un mūsos ieklausās."

Savukārt Pārgaujas novadā reģistrēta viena aptieka Plācī, tā ir parocīga pacientiem, kas turpat Plācī apmeklē ģimenes ārstu. Bet Līgatnes novadā darbojas divas aptiekas, viena Līgatnē, otra Augšlīgatnē. □

Medikamenti pieejami arī naktī

Pat lielākajās Latvijas pilsētās nav diennakts aptiekas. "Tas ir ļoti liels trūkums, ka tādai pilsētai kā Valmiera nav diennakts aptiekas. Ir bijis, kad jābrauc uz Cēsīm, jo tā ir tuvākā mums zināmā. Tā bija laba pieredze, lai nodrošinātos pret visādām dzīves situācijām," stāsta valmieriete Zane Augšupa.

MONIKA SPROĢE

Aptieku īpašnieku asociācijā taisnojas, ka farmācija ir tāds pats bizness kā visi pārējie. Ja tas neatmaksājas, durvis slēdz. "Mazākās pilsētās, kur pa nakti nopērk vienas autiņbikšītes un divas šprīces, jebkurš uzņēmējs padomās, vai vajadzīga diennakts aptieka, lai stāvētu tukša," teic Latvijas Zāļu lieltirgotāju asociācijas valdes loceklis Jānis Lībķens.

Latvijā pašlaik darbojas nedaudz vairāk kā 20 diennakts aptieku, tostarp arī "Cēsu centra aptieka". Tās īpašniece Dace Mačuka ir sava darba entuziaste un farmaceite ar lielu darba mūža pieredzi, viņa atzīst, ka nakts laikā pircēju ir ļoti maz. Dienas vēlās stundas nekādas būtiskus ienākumus neienes: "Mēs esam izvēlējušies strādāt arī naktīs, lai izturētu konkurenci ar aptieku tīkliem. Šajos sešos gados, kopš medikamenti pie mums pieejami arī naktī, rūpīgi pierakstām, kas ir tās preces, medikamenti, ko iedzīvotāji pērk. Vidēji tie ir divi, varbūt trīs pirkumi pa nakti, un pārsvarā iegādājas to, ko var nopirkt pa dienu, piemēram, zīdaiņu knuņi, bērnu pūrtika, avārijas kontracetācijas tabletes, pāris šļirces. Jāsaprot, ka receptu medikamentus bez receptes tik un tā nevar iegādāties. Turpretī, ja klients pa dienu bijis pie ārsta, viņam zāles pieejamas arī naktī, taču citādi mēs palīdzību nevaram sniegt, esam farmaceiti, ne-

vis ārsti. Akūtos slimību gadījumos iedzīvotājiem jāvērsas klīnikas uzņemšanas nodaļā."

Ministru kabineta noteikumi neparedz, ka uz noteiktu iedzīvotāju skaitu jābūt diennakts aptiekai, to nošaka paši aptieku īpašnieki: "Šajā ziņā aptiekas neviens neatbalsta. Jāiztiek saviem spēkiem. Aptieka jāuztur no dienas laikā ietirgotā, uzturēt aptiekas darbu arī naktī ir finansiāli neizdevīgi. Darba likums paredz farmaceitam par darbu no pulksten 22 līdz sešiem rīta piemaksu 50% apmērā. Mēs darbiniekam dodam arī iespēju pa nakti gulēt. Katrā ziņā tas ir ļoti nerentabli, tāpēc vairums aptieku to nedara. Arī darbiniekiem nav viegli vēlu vakaros un naktīs būt prom no ģimenes. Dežūrēšana naktīs prasa stipru veselību."

Dienas laikā aptieka ir pilnībā atvērta, taču nakts laikā, domājot par darbinieku drošību, klientu apkalpošana notiek caur lodziņu. □

Aptiekas vēsturiskā Cēsu rajona novados:

- **Amatas novads:**
Nītaures, Zaubes pagastā katrā viena aptieka
Skujenes pagastā izbraukuma aptieka
Drabešu, Amatas pagastā nav
- **Cēsu novads:**
Cēsīs 9 aptiekas
Vaives pagastā nav
- **Jaunpiebalgas novads:**
Jaunpiebalgā viena aptieka, Zosēnu pagastā nav
- **Līgatnes novadā:**
Līgatnes pilsētā, Augšlīgatnē katrā viena aptieka
- **Pārgaujas novadā:**
Straupes pagastā viena aptieka, Raiskumā, Stalbē nav
- **Priekuļu novadā:**
Priekuļu, Liepas pagastā katrā viena aptieka
Mārsnēnu, Veselavas pagastā nav
- **Raunas novadā:**
Raunas pagastā viena aptieka, Drustu pagastā nav
- **Vecpiebalgas novadā:**
Taurenē pagastā divas aptiekas, Vecpiebalgas – viena
Dzērbenes, Kaives pagastā nav